

Nader onderzoek vleermuizen

Empelseweg 32, Rosmalen

Gemeente 's Hertogenbosch

Nader onderzoek vleermuizen

Empelseweg 32, Rosmalen

Gemeente 's Hertogenbosch

Datum:

29 oktober 2015

Projectgegevens:

252860

Rapportage :

drs. L.C. Smitskamp

Inhoud

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Huidige situatie	3
1.3	Voorgestane ontwikkeling	4
2	Methode	7
2.1	Werkwijze	7
2.1.1	Vleermuizen	7
2.1.2	Kerkuil	7
2.2	Overzicht veldbezoeken	8
2.2.1	Vleermuizen	8
2.2.2	Kerkuil	9
3	Resultaten	11
3.1	Vleermuizen	11
3.1.1	Beschrijving veldbezoeken	12
3.1.2	Overzicht gebruik van het plangebied door vleermuizen	13
3.2	Kerkuil	16
3.3	Resumé onderzoek	16
4	Effectbeoordeling	17
4.1	Toetsing Flora- en faunawet	17
4.1.1	Vleermuizen	17
4.2	Planning werkzaamheden Empelseweg 32 te Rosmalen	18
5	Conclusie	20
6	Bronnen	21

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In ruimtelijke plannen is in het kader van de uitvoerbaarheid inzicht gewenst in de aanwezigheid van beschermde soorten. Met andere woorden, in het ruimtelijke ordeningstraject dient te worden aangetoond dat het plan uitvoerbaar is. In dit kader is een quickscan flora en fauna uitgevoerd aan de Empelseweg 32 te Rosmalen (Croonenburo5, 2014). Hieruit bleek dat vleermuizen en de kerkuil mogelijk voor kunnen komen in het plangebied. Indien dat het geval is dan heeft de ruimtelijke ingreep mogelijk consequenties voor deze soorten. Daarom is geadviseerd een nader onderzoek uit te voeren naar de aanwezigheid van vleermuizen en de kerkuil in het plangebied. In voorliggende rapportage zijn de resultaten van het nader onderzoek beschreven.

1.2 Huidige situatie

Het plangebied bevindt zich tussen 's Hertogenbosch en Rosmalen. Het plangebied ligt vlak buiten de kern van Rosmalen en is in landelijk gebied gelegen. Het perceel wordt aan de oostzijde begrenst door de Empelseweg, aan de noordzijde door een watergang en de recent aangelegde Bruistensingel, aan de west- en zuidzijde door graslanden en aan de westzijde ook door het Maximakanaal. In de huidige situatie bestaat het plangebied uit een woonhuis met bijbehorende stallen, een openkap schuur met geïntegreerde stallen. Het terrein is enigszins verruigd en wordt aan de west- en zuidzijde begrensd door hoge populieren.

Ter verduidelijking is de ligging en begrenzing van het plangebied weergegeven in nevenstaande afbeelding (zie figuur 1 en 2).

Figuur 1. Ligging plangebied ten opzichte van de omgeving (bron: Globespotter, 2014).

Figuur 2. Begrenzing plangebied. Bron: Globespotter, 2014. In de huidige situatie (najaar 2015) is de omgeving van het plangebied enigszins veranderd ten behoeve van het bestemmingsplan Kanaalpark. Ten westen van het plangebied is in het kader van de herinrichting een slingerende beek aangelegd.

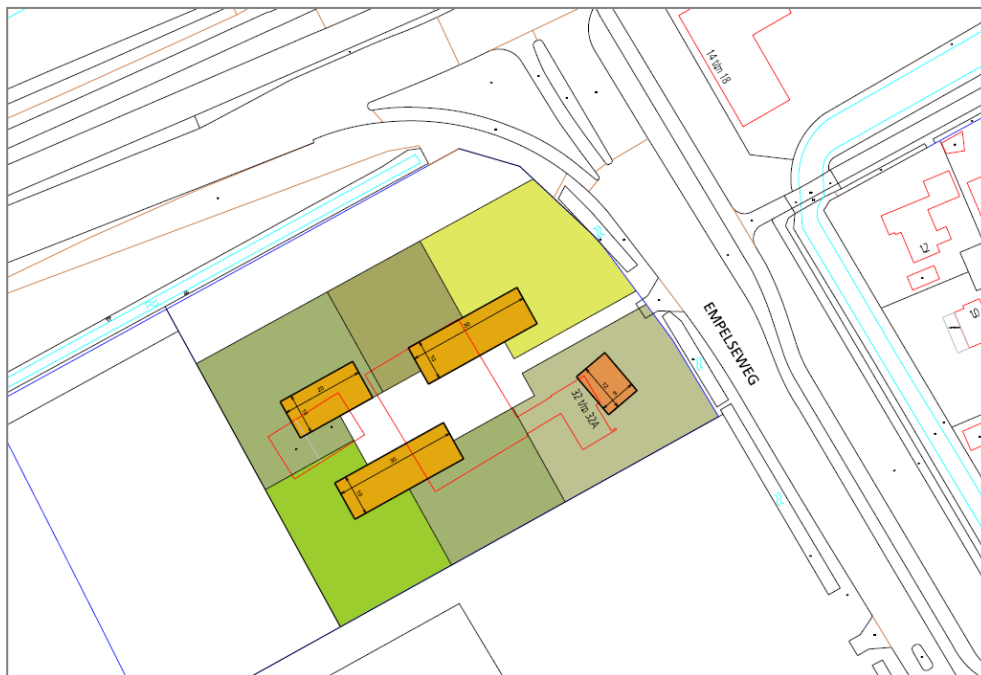
1.3 Voorgestane ontwikkeling

De voorgestane ontwikkeling komt voort uit het bestemmingsplan Kanaalpark. De visie Kanaalpark toont de ambitie om het gebied langs de Empelseweg te ontwikkelen als een landgoederenzone. Om dit te realiseren wordt hier gewerkt met het rood voor groen principe. Daarbij is het uitgangspunt dat er aaneengesloten groene gebieden worden gerealiseerd. Dit betekent dat de nieuwe bebouwing altijd dicht bij de huidige woning neergezet moet worden, zodat er een compact erf ontstaat, waarbij het groen als het ware het erf 'omarmt'; 'erven in het landschap'. De bebouwing kan vervolgens als een ensemble op het erf worden vormgegeven.

In de nieuwe situatie aan de Empelseweg 32 wordt de voormalige bedrijfswoning gesloopt en herbouwd. Daarnaast wordt alle voormalige agrarische bedrijfsbebouwing gesloopt. Daarvoor in de plaats worden vijf nieuwe woningen op het erf gerealiseerd (zie voor de inrichting Figuur 3). Stedenbouwkundig uitgangspunt is om een erf te creëren waarbij de woningen gegroepeerd bij elkaar staan. Daarnaast wordt het erf landschappelijk ingepast in de omgeving. Dit gebeurt door rondom het erf beplanting aan te brengen. Behalve de sloop van de voormalige agrarische bedrijfsbebouwing brengt de eigenaar ook grond in voor de ontwikkeling van het Kanaalpark.

De ontsluiting van de locatie verloopt via de Empelseweg. Bij nieuwe woningen dient op eigen terrein in de benodigde parkeerbehoefte te worden voorzien.

Voor dit type woningen wordt een parkeernorm gehanteerd van twee parkeerplaatsen per woning die op eigen terrein gerealiseerd moeten worden. Door de inrichting als erf kan voorzien worden in voldoende parkeergelegenheid op eigen terrein.

Figuur 3. Inrichting erf Empelseweg 32 (bron: gemeente 's-Hertogenbosch).

2 Methode

Allereerst zal de werkwijze voor het vleermuis- en uilenonderzoek besproken worden ([paragraaf 2.1](#)). In [paragraaf 2.2](#) is een overzicht gegeven van het doel van de verschillende veldbezoeken, de onderzoeksdata en de bijbehorende weersomstandigheden.

2.1 Werkwijze

2.1.1 Vleermuizen

Tijdens het onderzoek is gewerkt volgens de richtlijnen voor het inventariseren van vleermuizen, die zijn opgesteld door het Vleermuisvakberaad van het Netwerk Groene Bureaus; 'Protocol voor vleermuisinventarisaties' maart 2013.

De vleermuisdetector is bij het vleermuisonderzoek een onmisbaar apparaat. Met dit apparaat worden de ultrasone geluiden van vleermuizen hoorbaar gemaakt. Door verschillen in klank, ritme en andere kenmerken is het mogelijk de verschillende soorten te onderscheiden en de aard van gedrag te bepalen. Er is steeds met twee detectors gewerkt, een Petterson D200 en een Petterson D240x. De D200 was daarbij afgesteld tussen de 20 en 25 kHz en de D240x tussen de 40 en 45 kHz. Op die manier kunnen alle vleermuissoorten, waarvan het voorkomen in Nederland bekend is, worden ontvangen. Met de Petterson D240x detector kunnen tijdens het veldwerk opnames worden gemaakt die achteraf geanalyseerd kunnen worden met behulp van het programma Batsound. Vooral voor de soorten van het geslacht *Myotis* is dit noodzakelijk om tot een zekere determinatie te komen.

Voorafgaand aan de veldbezoeken is bij daglicht op de locatie gezocht naar sporen die duiden op aanwezigheid van vleermuizen (vleermuiskeutels, meststrepen, afgebeten insectenvleugels en vetsporen).

Het weer is van invloed op de activiteiten van vleermuizen en daardoor op de doelmatigheid van het inventariseren. Harde wind, langdurige regenval, dichte mist en lage temperaturen zijn belemmerende factoren. Tijdens dergelijke weersomstandigheden is niet gewerkt (zie Tabel 1).

Gedurende de veldbezoeken werd het onderzoeksgebied te voet doorkruist, zodanig dat een gebiedsdekkende inventarisatie werd verkregen.

2.1.2 Kerkuil

De inventarisatie naar de kerkuil bestaat uit onderzoek naar de aanwezigheid van nestlocaties of vaste rust- en verblijfplaatsen van de kerkuil. Het onderzoek is uitgevoerd volgens de soortenstandaard van de soort (RVO, 2014a).

2.2 Overzicht veldbezoeken

2.2.1 Vleermuizen

Vleermuizen gebruiken hun leefgebied door het jaar heen op verschillende manieren. Daarom is het nodig om een vleermuisonderzoek verspreid (met tussenpozen) over het actieve seizoen van vleermuizen uit te voeren. Om deze reden is in 2015 verspreid onderzoek uitgevoerd in de periode van juni tot en met oktober. Hieronder worden de meest belangrijke functies in het leefgebied en de bijbehorende perioden uiteengezet.

Zomer- en kraamverblijven van vleermuizen

In de periode 15 mei – 30 juli 2015 heeft onderzoek naar de aanwezigheid van zomer- en kraamverblijven plaatsgevonden (zie Tabel 2.1). Hierbij zijn drie ronden uitgevoerd waarvan één ronde na zonsondergang plaatsvond en twee rondes die in de vroege ochtend tot zonsopkomst plaatsvonden.

Paarverblijven en zwermplaatsen van vleermuizen

In de periode 15 augustus – 30 september 2015 heeft onderzoek plaatsgevonden naar de aanwezigheid van paarverblijven en zwermplaatsen van vleermuizen. Hierbij zijn twee bezoeken uitgevoerd: beiden in de avond. (zie Tabel 1).

Vliegroutes en foerageergebied

Het inventariseren van vliegroutes en foerageergebied heeft simultaan met de overige vleermuisinventarisaties plaatsgevonden. Vliegroutes en foerageergebieden zijn (indien aanwezig) op kaart ingetekend. Voor een volledig beeld zijn hierbij zowel ochtendronden als avondronden uitgevoerd.

Winterverblijven

Winterverblijven van vleermuizen zijn op basis van zwermgedrag in het najaar simultaan met de rondes naar paarverblijven geïnventariseerd.

In het kader op de volgende pagina worden de definities gegeven van de belangrijke functies die een gebied kan hebben voor vleermuizen. De veldbezoeken zijn gericht op het al dan niet vaststellen van deze functies in het plangebied.

Verblijfplaatsen/zwermgedrag

Vleermuizen gebruiken gedurende het jaar meerdere typen voortplantingsplaatsen en vaste rust- en verblijfplaatsen. Dit zijn zomerverblijfplaatsen, winterverblijfplaatsen, kraamverblijfplaatsen en paarverblijfplaatsen. Het zwermgedrag is gedrag dat veel vleermuissoorten vertonen voordat zij een verblijfplaats binnenvliegen en dat zich kenmerkt door het herhaaldelijk naderen (aanvliegen) van de toegang van de verblijfplaats zonder deze definitief te betreden. Een zwermlocatie is een locatie waar dieren in herfst of voorjaar zwermen (vaak bij of in winterverblijfplaatsen).

Foerageergebied

Gebied waarbinnen een soort foerageert. Een foerageergebied is van essentieel belang voor het functioneren van de verblijfplaats wanneer er geen alternatieve foerageergebieden zijn om de eventuele aantasting ervan op te vangen.

Vliegroutes

Vaste route vanaf een verblijfplaats naar een foerageergebied, waarvan minimaal 5% van de in de verblijfplaats aanwezige individuen gebruik maakt. Een vliegroute is essentieel wanneer er geen goede alternatieve vliegroute is om vanuit de verblijfplaats het betreffende foerageergebied te bereiken dan wel dat er wel een alternatieve vliegroute is, maar het gebruik hiervan kost vergeleken met de originele vliegroute teveel energie (te ver omvliegen of te onbeschermt).

Paarterritoria

Territorium waarbinnen een mannelijke vleermuis baltst en deze verdedigt tegen andere mannetjes. Binnen een paarterritorium ligt de paarverblijfplaats.

Baltsroep

Sociaal geluid (roep) dat mannelijke vleermuizen gedurende de paartijd produceren met de functie om vrouwtjes te lokken en andere mannetjes af te weren. De baltsroep kan bestaan uit een werfroep en contactroep.

Baltslocatie

Een locatie waar de functie baltsen is en geen paarterritoria of paarverblijfplaatsen worden waargenomen.

2.2.2 Kerkuil

In de periode juni – oktober 2015 heeft onderzoek plaatsgevonden naar de aanwezigheid van territoria en jaarrond beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen van de kerkuil. Het onderzoek naar de zwaar beschermde kerkuil is simultaan uitgevoerd met het vleermuisonderzoek waarbij met name in de optimale inventarisatieperiode van de soort (februari – augustus) volgens de richtlijnen is geïnventariseerd. Ondanks dat de inventarisatie vanaf juni gestart is, heeft dit gezien de broedtijd van de soort (van nestelen tot het uitvliegen van jongen) geen invloed op het vaststellen van een territoria in het plangebied. Van belang is dat ergens binnen de optimale inventarisatieperiode van de soort is geïnventariseerd.

Overzicht

Onderstaand is een overzicht gegeven van de inventarisatieomstandigheden. Tijdens de aangegeven data is zowel voor vleermuizen als voor de kerkuil de functie van het plangebied onderzocht.

Tabel 1. Overzicht tijdstip en omstandigheden veldbezoeken vleermuizen en de kerkuil.

Datum	Tijd	Gemiddelde temperatuur	Wind	Neerslag	Bewolking
17-06-2015	22.00-24.30	20 °C	W-1	Lichte regen	100%
18-06-2015	03.30-05.00	16 °C	WZW-2	droog	100%
26-07-2015	04.00-05.30	11 °C	ZW-1	droog	geen
19-08-2015	21.00-23.00	18 °C	stil	droog	geen
02-10-2015	19.45-22.30	12 °C	stil	droog	geen

3 Resultaten

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het vleermuis- en kerkuilonderzoek uiteengezet. Allereerst komen in [paragraaf 3.1](#) de vleermuizen aan bod, waarna in [paragraaf 3.2](#) de resultaten van het kerkuilonderzoek worden weergegeven. In [paragraaf 3.3](#) wordt een resume gegeven van de aangetroffen soorten.

3.1 Vleermuizen

Het onderzochte plangebied bevindt zich in een omgeving waar volgens de meest recente verspreidingsgegevens de in de onderstaande tabel (tabel 2) genoemde vleermuissoorten in theorie waargenomen kunnen worden.

In de tabel staat per soort weergegeven hoe ze het landschap gebruiken, waar verblijfplaatsen aangetroffen kunnen worden en de status van voorkomen in Nederland. Daarnaast is met een kruis per soort aangegeven welke potenties het onderzochte plangebied en de nabije omgeving voor de desbetreffende soort heeft.

Tabel 2. Schematische weergave van het landschapsgebruik door vleermuizen.

Soort	Voeragegebied	Zomerverblijfplaats	Kraamverblijfplaats	Paarverblijfplaats	Winterverblijfplaats	Licht jachtgebied	Licht vliegroute	Verblijfplaats in bomen	Verblijfplaats in gebouwen	Status
Gewone dwergvleermuis	X	X	X	X	X					A
Kleine dwergvleermuis	X	X	X	X	?					ZZ
Ruige dwergvleermuis	X	-	-	X	X					VA
Rosse vleermuis	X	X	X	X	X					VA
Laatvlieger	X	X	X	X	X					A
Twee kleurige vleermuis	X	X	X	X	X					Z
Gewone grootoorvleerm.	X	X	X	X	X					VA
Watervleermuis	-	X	X	X	X					A
Meervleermuis	-	X	X	X	X					Z
Franjestaart	X	X	X	X	X					Z
Baardvleermuis	X	X	X	-	-					Z

Legenda	
	De vleermuissoort is niet gevoelig voor licht in het jachtgebied en/of op de vliegroute. De vleermuissoort foerageert/migreert ook in lichte plaatsen.
	De vleermuissoort is gevoelig voor licht in het jachtgebied en/of op de vliegroute. De vleermuissoort foerageert/migreert op donkere plaatsen.
	De vleermuissoort heeft een verblijfplaats in bomen.
	De vleermuissoort heeft een verblijfplaats in gebouwen.
A = algemeen, VA = vrij algemeen, Z = zeldzaam, ZZ = zeer zeldzaam.	

3.1.1 Beschrijving veldbezoeken

Bezoeken juni 2015

Het avondbezoek in juni is gericht geweest op het vaststellen van foerageergebied, vliegroutes en verblijfplaatsen in en nabij het plangebied. Deze avond zijn elf foeragerende gewone dwergvleermuizen, twee foeragerende laatvliegers en zes foeragerende rosse vleermuizen in en nabij het plangebied waargenomen. Bij de inspectie van het plangebied bij daglicht zijn geen sporen (vleermuisuitwerpselen) aangetroffen. Er zijn geen verblijfplaatsen aangetroffen.

Het ochtendbezoek in juni is gericht geweest op het vaststellen van zwermgedrag bij verblijfplaatsen en het vaststellen van vliegroutes. Deze ochtend zijn acht foeragerende gewone dwergvleermuizen in het plangebied waargenomen. Bij het woonhuis is nabij de schoorsteen zwermgedrag van de gewone dwergvleermuis aangetroffen. Het betreft hier een kraamkolonie van circa 30 á 40 exemplaren.

Bezoek juli 2015

Het ochtendbezoek in juli is met name gericht geweest op het vaststellen van verblijfplaatsen en vliegroutes. Deze ochtend zijn negen foeragerende gewone dwergvleermuizen, twee foeragerende rosse vleermuizen en één foeragerende laatvlieger waargenomen in het plangebied.

Bezoek augustus 2015

Het avond/nachtbezoek in augustus is met name gericht geweest op het vaststellen van zwermgedrag bij verblijfplaatsen en baltsende mannetjes. Deze avond zijn in en nabij het plangebied dertien foeragerende gewone dwergvleermuizen, vier foeragerende laatvliegers, één foeragerende ruige dwergvleermuis en één foeragerende rosse vleermuis waargenomen. Baltsende vleermuizen zijn niet aangetroffen. Paarverblijfplaatsen zijn eveneens niet gevonden en zwermgedrag is niet waargenomen. Er is tevens geen typisch zwermgedrag kenmerkend voor winterverblijfplaatsen waargenomen.

Bezoek oktober 2015

Het avondbezoek in begin oktober is met name gericht geweest op het vaststellen van najaar-zwermgedrag bij verblijfplaatsen en baltsende mannetjes. Deze avond zijn in het

plangebied tien foeragerende gewone dwergvleermuizen, zeven foeragerende ruige dwergvleermuizen, twee foeragerende rosse vleermuizen en twee foeragerende laatvliegers waargenomen. Tevens zijn op deze locatie twee baltsende gewone dwergvleermuis gehoord. Paarverblijfplaatsen zijn echter niet gevonden en zwermgedrag is niet waargenomen.

3.1.2 Overzicht gebruik van het plangebied door vleermuizen

Overzicht waarnemingen

In totaal zijn in het plangebied en omgeving de onderstaande vleermuissoorten aangetroffen:

- gewone dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i> ;
- ruige dwergvleermuis	<i>Pipistrellus nathusii</i> ;
- rosse vleermuis	<i>Nyctalus noctula</i> ;
- laatvlieger	<i>Eptesicus serotinus</i> .

De overige in de tabel genoemde soorten zijn niet in het gebied of de directe omgeving daarvan aangetroffen. Het betreft de kleine dwergvleermuis, tweekleurige vleermuis, gewone grootoorvleermuis, watervleermuis, meervleermuis, franjestaart en de baardvleermuizen.

De verspreiding van vleermuizen in en nabij het plangebied is met stippen in Figuur 4 aangegeven. Om het beeld overzichtelijk en duidelijk te houden zijn niet alle waarnemingen weergegeven. Het kaartje geeft een beeld welke delen van het plangebied en omgeving het meest door de vleermuizen worden bezocht.

Figuur 4. Overzicht van vleermuizen die in het plangebied (rode contour) voorkomen, hierbij is de gewone dwergvleermuis aangegeven met een blauw stip; de ruige dwergvleermuis met een gele stip; de rosse vleermuis met een rode stip en de laatvlieger met een groene stip.

Verblijfplaatsen/zwermgedrag

In het plangebied is één kraamkolonie van de gewone dwergvleermuis aangetroffen. Het betreft circa 30 á 40 individuen nabij de schoorsteen op het dak van het woonhuis. De plaats is aangegeven in Figuur 5.

Figuur 5. Locatie aangetroffen kraamkolonie gewone dwergvleermuizen (blauwe stip).

Foerageergebied

In en rond het plangebied zijn overal foeragerende vleermuizen te vinden. Van een soortenrijke en druk bezochte foerageerplek kan echter niet gesproken worden. Het meest wordt er gefoerageerd op de plaats die met groene lijnen in de onderstaande Figuur is aangegeven.

Figuur 6. Locatie met de meest aangetroffen foeragerende vleermuizen in het plangebied.

Vliegroutes

Echte overduidelijke vliegroutes waarbij met een zekere regelmaat vleermuizen passeren zijn niet gevonden. De vleermuizen vliegen vanuit wisselende richtingen willekeurig het plangebied in en uit.

Paarterritoria

Tijdens het bezoek in oktober zijn twee baltsende mannetjes gehoord van de gewone dwergvleermuis. De locatie is in Figuur 7 aangegeven met een rode stip.

Paarverblijfplaatsen zijn niet gevonden; ook het najaar-zwermgedrag is niet waargenomen.

Figuur 7. Baltsplaatsen mannetjes gewone dwergvleermuis tijdens het avondbezoek in oktober 2015 (rode stip).

3.2 Kerkuil

Er zijn geen verblijfplaatsen van de kerkuil aangetroffen. De soort is ook niet in of nabij het plangebied waargenomen. Er zijn tevens geen (verse) braakballen aangetroffen.

3.3 Resumé onderzoek

Vleermuizen

Tijdens het onderzoek in de periode juni tot en met oktober 2015 zijn in het plangebied vier vleermuissoorten waargenomen:

- gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*;
- ruige dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii*;
- rosse vleermuis *Nyctalus noctula*;
- laatvlieger *Eptesicus serotinus*.

In het plangebied is één in het kader van de Flora- en faunawet beschermde verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis aangetroffen:

- Één kraamkolonie van circa 30-40 gewone dwergvleermuizen.

In het plangebied zijn geen vliegroutes aangetroffen en er wordt willekeurig en niet veel gefoerageerd.

Kerkuil

Er zijn geen verblijfplaatsen van de kerkuil aangetroffen.

4 Effectbeoordeling

In dit hoofdstuk worden de in hoofdstuk 3 uiteengezette bevindingen getoetst aan de Flora- en faunawet en wordt aangegeven of er een noodzaak is om een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet aan te vragen.

Aangezien de kerkuil niet is aangetroffen (en het plangebied dus geen (essentieel) leefgebied voor deze soort vormt) en enkel vleermuizen zijn aangetroffen, wordt hieronder enkel op deze laatst genoemde soortgroep ingegaan.

4.1 Toetsing Flora- en faunawet

4.1.1 Vleermuizen

Foerageergebied

Foerageergebied is beschermd als het van essentieel belang is voor het in stand houden van een vaste verblijfplaats. Dit is het geval als bij het verdwijnen van het foerageergebied de verblijfplaats ook zou verdwijnen. Echter, het plangebied wordt niet intensief gebruikt als foerageergebied. Er wordt door het voornemen geen essentieel foerageergebied voor vleermuizen aangetast. De afname van het foerageergebied in het plangebied leidt niet tot een negatief effect op de functionaliteit van verblijfplaatsen in de omgeving aangezien in de omgeving voldoende alternatief aanwezig is. Belemmeringen in het kader van de Flora- en faunawet zijn wat betreft het foerageergebied van vleermuizen niet aan de orde.

Baltsende vleermuizen

In het plangebied zijn in oktober twee baltsende mannetjes van de gewone dwergvleermuis waargenomen. Baltsende gewone dwergvleermuizen hebben geen vaste baltsplek, maar zijn mobiel. Roepende mannetjes hebben dus in de nabijheid een territorium en paarverblijfplaats. Paarverblijfplaatsen behoren tot de vaste rust- en verblijfplaatsen en zijn volgens de Flora- en faunawet beschermd. Binnen het plangebied van voorliggend voornemen zijn dergelijke paarverblijfplaatsen echter niet aangetroffen. Het is dan ook niet te verwachten dat de voorgenomen werkzaamheden leiden tot een verstoring van een (beschermd) paarverblijfplaats.

Zomer-/kraamverblijfplaatsen

In het plangebied is één middelgrote kraamkolonie van de gewone dwergvleermuis aangetroffen. De gewone dwergvleermuis is zwaar beschermd in het kader van de Flora- en faunawet en staat in bijlage IV van de Habitatrichtlijn. Dergelijke vaste verblijfplaatsen zijn (zwaar) beschermd in het kader van de Flora- en faunawet.

De kraamverblijfplaats wordt vernietigd, verstoord en aangetast door de sloop van het woonhuis in het gebied. Deze verwijdering leidt tot een overtreding van verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet (artikel 11).

Om (zo veel mogelijk) te voorkomen dat verbodsartikelen overtreden worden, moeten soortspecifieke maatregelen uitgevoerd worden. Deze zijn gebaseerd op de soortenstandaard van de soort.

Voorbeelden van soortspecifieke maatregelen behelzen:

- Werken buiten de kwetsbare perioden van de soort (buiten de periode van half mei tot en met juli);
- Het **aanbieden van tijdelijke én permanente verblijfplaatsen**. Tijdelijke kraamverblijfplaatsen zijn vaak (meervoudige, grote) vleermuiskasten. Permanente verblijfplaatsen moeten inwendig terugkomen in de vorm van geschakelde inbouwkasten of grotere inbouwkasten.
- Voor elke aan te tasten of te verwijderen verblijfplaats moeten minimaal vier alternatieve verblijfplaatsen aangeboden worden.
- De soort voldoende tijd geven om aan deze nieuwe verblijfplaatsen te wennen. Voordat de huidige verblijfplaats ongeschikt gemaakt mag worden, moeten de nieuw aangeboden verblijfplaatsen enige tijd gehangen hebben zodat de soort deze tijdig kan ontdekken (dit heeft de **gewenningsperiode**). Voor een kraamverblijfplaats geldt een gewenningsperiode van minimaal één volledig kraamseizoen. Dit houdt in dat gedurende de maanden mei, juni en juli zowel de oude en de nieuw aangeboden kraamverblijfplaatsen aanwezig moeten zijn.
- Werken **onder ecologische begeleiding** van een deskundige op het gebied van vleermuizen.

Door deze soortspecifieke maatregelen is de gunstige staat van instandhouding van deze (algemenere) soort zeker niet in het geding en worden de meeste overtredingen op de verbodsbepalingen voorkomen. Enkel zal sprake zijn van een tijdelijke verstoring van de soort, aangezien de soort opzoek moet gaan naar nieuwe, alternatieve verblijfplaatsen. Ook een tijdelijke verstoring is strikt gezien in overtreding met de Flora- en faunawet. Onder bepaalde voorwaarden kan voor een dergelijke overtreding een ontheffing verleend worden door het bevoegd gezag (de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, RVO).

Voor de Tabel 3-soort dient een ontheffing aangevraagd te worden waarbij onder andere de soortspecifieke maatregelen, de gunstige staat van instandhouding en de belangen voor het project in een Projectplan uiteengezet worden.

4.2 Planning werkzaamheden Empelseweg 32 te Rosmalen

De soortspecifieke maatregelen vragen ook een specifieke planning die in deze paragraaf (nog eens) onder de aandacht worden gebracht omdat deze in de projectplanning geïntegreerd dient te worden om de uitvoerbaarheid in het kader van de Flora- en faunawet te borgen.

De gewone dwergvleermuis kent volgens de soortenstandaard van de soort bij kraamkolonies een gewenningsperiode van respectievelijk één kraamseizoen. Dat houdt in dat zowel de alternatief aangeboden kasten (aan gebouwen) én de oorspronkelijke verblijfplaats simultaan aanwezig moeten zijn gedurende deze periode.

De kraamperiode van de gewone dwergvleermuis betreft de maanden mei, juni en juli (RVO, 2014). Dit houdt in dat de locatie van de kraamverblijfplaats (de bedrijfswoning) pas gesloopt mag worden nadat één volledig kraamseizoen (dus de maanden mei, juni en juli) kasten zijn aangeboden. Nadat voldaan is aan de gewenningsperiode mogen de verblijfplaatsen 'ontmanteld' worden onder ecologische begeleiding, mits de initiatiefnemer in het bezit is van een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet.

5 Conclusie

In het plangebied Empelseweg 32 te Rosmalen is **één middelgrote kraamkolonie** van de gewone dwergvleermuis in de voormalige bedrijfswoning aanwezig die door de voorgenomen werkzaamheden in het plangebied verwijderd, aangetast en verstoord wordt. Er zijn geen verblijfplaatsen van de kerkuil aangetroffen. Het plangebied vervult geen functie voor de soort.

Dergelijke kraamverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis zijn zwaar beschermd in het kader van de Flora- en faunawet. Voor verstoring moeten volgens de Flora- en faunawet tijdig en strikte soortspecifieke maatregelen uitgevoerd worden (zoals het aanbieden van zowel uitwendige als inwendige verblijfplaatsen) en dient een **ontheffing** bij RVO aangevraagd te worden. De aan te bieden alternatieve verblijfplaatsen moeten tevens in de maanden mei, juni en juli aanwezig zijn terwijl de oorspronkelijke verblijfplaats ook nog intact is (deze mag pas daarna verwijderd worden).

De doorlooptijd van een ontheffingaanvraag bij RVO bedraagt doorgaans 3 tot 4 maanden (reguliere aanvraag) en maximaal 26 weken (via de Omgevingsvergunning).

Aangezien de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in het geding komt, zal RVO naar alle waarschijnlijkheid de ontheffing voor het overtreden van de verbodsbepaling, onder voorwaarden, verlenen.

Wanneer de ontheffing in het bezit is van de initiatiefnemer en voldaan is aan de opgelegde voorwaarden kunnen de werkzaamheden binnen de invloedssfeer van de verblijfplaatsen hun doorgang vinden.

6 Bronnen

Croonenburo5, 2014. Quicksan flora en fauna Empelseweg 32 te Rosmalen.

Korsten, E. & H. Limpens, 2011. Vleermuisvriendelijk bouwen : handreiking voor huiseigenaar, architect en beleidsmedewerker. Landschapsbeheer Flevoland, Lelystad

Korsten, E., 2012. Vleermuiskasten Toepassing, gebruik en succesfactoren.

Limpens, H., Twisk, P., Veenbaas, G., 2004. Met vleermuizen overweg. Uitgave Dienst Weg- en Waterbouw, Delft, en Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming, Arnhem.

Limpens, H., Regeling, J., Koelman, R., 2009. Vleermuizen en planologie.

Twisk, P., i.s.m. de Zoogdierverseniging, 2008. Handleiding Netwerk Noord-Brabant Vleermuizen en Steenmarters in Gebouwen.

Twisk,P., Limpens, H., 2006. Een thuis voor de vleermuis. Beschermingsplan voor de vleermuizen in Noord-Brabant. Uitgave Provincie Noord-Brabant.

RVOa, 2014. Soortenstandaard Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*

RVO, 2014a. Soortenstandaard Kerkuil *Tyto alba*

